

Wetsvoorstel aanpassing Wet bedrag ineens ingediend

08-08-2022 | Door Kees van Oostwaard werkzaam bij
Fiscale Zaken Athora

Het heeft lang geduurd maar vlak vóór het zomerreces heeft minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen het wetsvoorstel¹ bij de Tweede Kamer ingediend tot aanpassing van de Wet bedrag ineens. Het wetsvoorstel is inhoudelijk grotendeels gelijk aan hetgeen toenmalig staatssecretaris Wiersma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in oktober 2021 in zijn brief aan de Tweede Kamer schreef. In dit artikel een terugblik aangevuld met wijzigingen en praktische aspecten.

Terugblik²

Kabinet Rutte III heeft met de sociale partners in het kader van het Pensioenakkoord afgesproken om een afkoopmogelijkheid te creëren van (maximaal) 10% van het pensioen- en lijfrentekapitaal op de ingangsdatum.

De belangrijkste elementen op een rij:

- De uitvoerder moet de deelnemer wijzen informeren over de afkoopmogelijkheid.
- Voor afkoop is toestemming van de partner vereist als door de afkoop het partnerpensioen wordt verlaagd.
- De deelnemer kan het kapitaal vrij besteden.

Het wetsvoorstel werd een stuk ingewikkelder na de behandeling ervan in de Tweede Kamer. Het eenmalige keuzemoment bleef - namelijk het moment waarop de pensioenuitkering of de lijfrente-uitkering ingaat - maar er waren twee momenten gecreëerd waarop het bedrag ineens mocht worden ontvangen. Op het moment waarop de uitkering ingaat of in februari volgend op het jaar waarin de AOW-leeftijd

¹ Wijziging van de Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen in verband met de herziening van de mogelijkheid tot afkoop in de vorm van een bedrag ineens alsmede tot wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet herziening bedrag ineens), TK 36 154

² Ontleend aan mijn eerder verschenen artikelen '[Wet bedrag ineens: van aardig idee naar draak van een regeling](#)', '[Wet bedrag ineens: een verrassend \(voorlopig\) slot!](#)' en '[Wet bedrag ineens: aangepast keuzerecht](#)' in *Financieel Actief*.

wordt bereikt. Achtergrond was het hogere AOW-premiepercentage dat verschuldigd is over het bedrag ineens naarmate een pensioengerechtigde later in een kalenderjaar de AOW-leeftijd bereikt. Dit creëerde ongelijkheid afhankelijk van de dag waarop in een kalenderjaar de AOW-leeftijd wordt bereikt. Aangezien de gekozen oplossing tot de nodige praktische problemen kon leiden, werd de invoering opgeschort naar 1 januari 2023 en gezocht naar een oplossing. In oktober 2021 werd de oplossing in een brief aan de Tweede Kamer gepresenteerd.³ En dat is nu in het wetsvoorstel vastgelegd.

Het wetsvoorstel

De oplossing wordt niet de door de uitvoerders gewenste aanpassing in het stelsel van sociale premies. De wetgever kiest ervoor de doelgroep te beperken tot deelnemers die te maken kunnen krijgen met de 'geboortedatumproblematiek'.

³ 12 oktober 2021, kenmerk 2021-0000158530

De uitwerking in het nu ingediende wetsvoorstel is als volgt.

Bereikt iemand in enig jaar de AOW-gerechtigde leeftijd, dan hangt de hoogte van de AOW-premie over het totale inkomen in het jaar af van het moment in het jaar waarop diegene de AOW-datum bereikt. Dat betekent in dit geval in de maand van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, of de eerste dag volgend op die maand. En in de maand van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd wordt uitgelegd als eerste dag van die maand of exact op de AOW-gerechtigde leeftijd. Gevolg is dat deelnemers die - vrijwillig of verplicht - met pensioen gaan voorafgaand aan de maand waarin zij AOW-gerechtigd worden, geen gebruik kunnen maken van de uitstelbaarheid.

Ook de uitkeringenreeks wordt aangepast in vergelijking met het oorspronkelijke wetsvoorstel.

Eerst start een periodieke uitkering gebaseerd op de resterende 90%⁴, dan volgt in januari van het volgende jaar⁵ het bedrag ineens van (maximaal) 10% - en vervolgens weer 90%⁶ periodieke uitkering. Vanaf de pensioeningangsdatum wordt dus direct de verlaagde periodieke pensioenuitkering uitbetaald. Tevens wordt op de pensioeningangsdatum de hoogte van het bedrag ineens vastgesteld.

Oorspronkelijk was het de bedoeling om te starten met uitkeringen gebaseerd op 100% van de waarde. Op de ingangsdatum werd nog geen rekening gehouden met de latere uitbetaling het bedrag ineens. Pas na de uitbetaling van het bedrag ineens was het de bedoeling om de periodieke uitkering te verlagen naar 90% van de waarde van de opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen (uitgaande van een bedrag ineens van 10%). Bovendien werd op dat moment de hoogte van het bedrag ineens uitgerekend.

Tussentijds overlijden

De pensioenuitvoerder reserveert het bedrag ineens bruto en betaalt dit in januari van het jaar na het jaar waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt. Wijzigingen in bijvoorbeeld de privésfeer hebben geen invloed meer op de hoogte van het bedrag ineens. Bij tussentijds overlijden van de - inmiddels gepensioneerde - deelnemer wijzigt de situatie. Het gereserveerde bedrag ineens als zodanig komt niet tot uitkering. In

⁴ Als niet het maximale bedrag van 10% als bedrag ineens wordt uitgekeerd wordt het percentage van 90 in overeenstemming hiermee aangepast.

⁵ En dus niet langer februari van het volgende jaar.

⁶ Zie vorige noot

plaats daarvan geldt bij overlijden vóór de uitbetalingsdatum van het bedrag ineens een nabetalingsverplichting voor pensioenuitvoerders. Het na te betalen bedrag is het verschil van de reeds uitgekeerde periodieke pensioenuitkeringen op 100% en 90%. Dit voorkomt dat de deelnemer achteraf gezien te weinig periodiek pensioen ontvangt over de periode waarin hij nog in leven was. Dit kan tot nabetaling van kleine bedragen leiden.⁷

De nabetaling valt in de boedel van de overleden deelnemer. Reden is dat het ouderdomspensioen betreft van de deelnemer. Op die manier komt het bij de erven. De nabetaling kan dus niet standaard naar de partner. Dat de nabetaling in de boedel valt heeft nog het volgende praktische gevolg. De nabetaling vormt postuum loon en valt onder het begrip 'loon uit vroegere dienstbetrekking'. Om die reden houdt de pensioenuitvoerder loonheffing in. De nabestaanden moeten het postuum loon en de ingehouden loonheffing opgeven in de aangifte inkomstenbelasting van de overledene. Maar de nabestaanden mogen het ook - ieder voor hun eigen aandeel in de nalatenschap - in hun eigen aangifte inkomstenbelasting opgeven.⁸

Maar aan dit alles gaat natuurlijk voor de deelnemer de afweging vooraf meer heffing betalen of het risico de 10% ineens te verliezen bij onverhoopt vroegtijdig overlijden. Het komt voor de deelnemer neer op de vraag of hij/zij verwacht nog in leven te zijn op de uitbetalingsdatum. Ongetwijfeld gaat dit in de toekomst tot teleurstellingen leiden. En dat ligt niet aan de pensioenuitvoerder maar aan een wetgever die volhardt in de gekozen systematiek.

Uit de huidige toelichting leid ik af dat hiermee wordt bewerkstelligd dat de uitwerking bij overlijden gelijk blijft aan de als vóór de wijziging. Dat kan zo zijn, maar de nabestaanden hebben daar geen boodschap aan. Wettelijke regeling of niet, het gevoel zal zijn dat geld van de erflater achterblijft bij de uitvoerder.

Effect op toeslagen

Een aspect dat niet onderbelicht mag blijven voor uitvoerders en adviseurs is het feit dat een bedrag ineens gevolgen kan hebben voor het recht op toeslagen. Uitvoerders zullen er in hun uitingen richting klanten bij stil moeten staan.

⁷ Uit de genoemde brief van 12 oktober 2021 blijkt dat de staatssecretaris zich dit ook beseft.

⁸ Besluit Staatssecretaris van Financiën van 17 december 2014, nr. BLKB2014/1894M, Stcrt. 2014, 36871

Dat zal voor uitvoerders in algemene zin zijn; zij kennen immers niet de financiële situatie van de klant. Voor adviseurs ligt dat anders. Zij worden geacht zich te verdiepen in die financiële situatie.

Nettopensioen

Bij nettopensioen⁹ spelen twee aspecten die enige aandacht verdienen.

Ondergrens

Op de eerste plaats is dat het feit dat de opname van een bedrag ineens ook mogelijk is, maar dat hiervoor geen ondergrens was gesteld zoals bij regulier pensioen. Reden is dat er geen afkoopmogelijkheid bestaat voor kleine nettopensioenen. Die mogelijkheid komt er nu toch¹⁰ en om die reden zal ook voor nettopensioenen de eis gaan gelden dat een minimale omvang van het nettopensioen moet resteren na gebruikmaking van de afkoopmogelijkheid.

Geen uitstelmogelijkheid

Aangezien over nettopensioen geen AOW-premie verschuldigd is, speelt de geboortedatumproblematiek voor deze pensioenvorm niet. Om die reden is er ook geen uitstelmogelijkheid gecreëerd voor nettopensioen.

DGA niet eigen beheer

Het pensioen van een directeur-grotaandeelhouder (DGA) valt niet onder de Pensioenwet. In het oorspronkelijke wetsvoorstel is daarmee rekening gehouden door ook voor eigenbeheer-situaties ook een afkoopmogelijkheid te creëren. Maar daarbij was de situatie over het hoofd gezien dat een DGA ook pensioen ondergebracht kan hebben bij een professionele verzekeraar. Die omissie wordt nu hersteld.

Slotopmerking

In vergelijking met de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uit het najaar van 2021 is er niet veel gewijzigd. Op het punt van het voortij-

dig overlijden blijf ik dat onbegrijpelijk vinden. Ik blijf het herhalen: het is pensioengeld van de deelnemer!

⁹ Dit geldt ook voor nettolijfrente.

¹⁰ Wet tot wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met aanpassing van de regeling voor waardeoverdracht en invoering van afkoop klein nettopensioen en nettolijfrente (Kamerstukken 36 004)